

Handhaving openbare ruimte Zeeburg: signaleren én optreden

Geuzenveld-Slotermeer en Slotervaart: optreden blijft (nog) achter

Stadsdeel Zeeburg is verder met de handhaving van de openbare ruimte dan Geuzenveld-Slotermeer en Slotervaart. De handhavers in Zeeburg schrijven meer processen-verbaal, zijn meer op straat en werken integraler dan hun collega's in de andere twee stadsdelen. In Geuzenveld-Slotermeer en Slotervaart ligt de nadruk van de handhavers meer op signaleren van overtredingen in de openbare ruimte, waarvan een preventieve werking kan uitgaan. Dit leidt echter in Geuzenveld-Slotermeer en Slotervaart niet tot aantoonbare resultaten. Uit het rapport *Schoonhouden openbare ruimte* van de rekenkamer (maart 2009) en de uitkomsten in enige andere onderzoeken blijkt dat beide stadsdelen relatief minder schoon zijn. Dit schrijft de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam in het onderzoek *Handhaving openbare ruimte. Geuzenveld-Slotermeer, Slotervaart en Zeeburg vergeleken*, dat zij vandaag publiceert.

Handhavers in de openbare ruimte voeren een serie van activiteiten uit, die gericht is op het doen naleven van regels en voorschriften door burgers en bedrijven om de openbare ruimte schoon, heel en veilig te houden. Tot die activiteiten behoren het geven van voorlichting en het signaleren van overtredingen (vooral door surveillance te voet, per fiets of per auto). Vervolgens treden handhavers bij gesignaleerde overtredingen op door mensen aan te spreken op hun gedrag, door waarschuwingen te geven of door processen-verbaal uit te schrijven. Tot hun taken behoren onder andere controle op verkeerd aangeboden afval, controle op objecten in de openbare ruimte, op milieu-overtredingen en controle op hondenoverlast. Handhavers openbare ruimte verschillen van toezichthouders openbare ruimte doordat zij als buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) proces-verbaal op kunnen maken. Tot voor kort kon alleen de politie processen-verbaal uitschrijven. Slotervaart en Zeeburg beschikten in 2008 elk over 8 fte handhavers; Geuzenveld-Slotermeer over 5 fte. In Geuzenveld-Slotermeer is de handhaving uitbesteed aan Milieu-West (Dienst Stadstoezicht)

Wat willen de stadsdelen met handhaving bereiken?

Handhaving is een jong beleidsterrein dat vooral gericht is op uitvoering. Toch is beleidsontwikkeling nodig. Het bestuur van het stadsdeel moet keuzes maken (wat gaan we handhaven?), de toegevoegde waarde aangeven (wat gaan we met handhaving bereiken?) en de instrumenten voor registratie en monitoring inrichten (hoe staan we ervoor?). De rekenkamer constateert dat in de drie onderzochte stadsdelen beleidsontwikkeling voor handhaving in de openbare ruimte op gang is gekomen.

Zo hebben de drie stadsdelen een risico-analyse opgesteld, prioriteiten bepaald en een handhavingsprogramma vastgesteld. Maar het beleid van de drie stadsdelen voldoet lang niet aan alle eisen, die de stadsdelen gezamenlijk in het Stedelijk Programma Regelgeving en Handhaving (SPRH) hebben geformuleerd. Uit de handhavingsprogramma's is niet op te maken wat de stadsdelen verwachten van de bijdrage van de handhaving aan de kwaliteit van de openbare ruimte. De rekenkamer mist vooral een analyse van het naleefgedrag van de doelgroep. Handhaving richt zich immers vooral op beïnvloeding van dat gedrag. De rekenkamer constateert dat alleen stadsdeel Zeeburg periodiek onderzoek laat doen naar het aantal overtredingen dat op een willekeurige dag in de openbare ruimte wordt gemaakt. Daarmee heeft het stadsdeel een zeker beeld van de omvang van de 'case-load' van de handhavers, waarmee het de benodigde capaciteit van de handhavers kan bepalen en hun prestaties kan vaststellen. Zeeburg gebruikt het onderzoek echter nog niet op deze wijze.

Zeeburg is verder

De drie stadsdelen hebben niet aangegeven welke doelen of effecten zij met handhaving in de openbare ruimte willen bereiken. Zij sturen de uitvoering aan op grond van de ter beschikking gestelde capaciteit (de inzet van de uren van de handhavers). In Geuzenveld-Slotermeer en Slotervaart is die beoogde ureninzet in de praktijk ook behaald; voor Zeeburg is dit niet duidelijk.

De rekenkamer constateert dat de uitvoering van de handhaving van de openbare ruimte in stadsdeel Zeeburg verder is dan in de andere twee stadsdelen. De handhavers in Zeeburg schrijven per jaar ongeveer 1.400 processen-verbaal uit; in Geuzenveld-Slotermeer is dit aantal 215, in Slotervaart 165. In Zeeburg zijn de handhavers een groot deel van de week op straat (88% van de uren tussen 7:00 uur en 24:00 uur op alle dagen; in Slotervaart is dit 73%; in Geuzenveld-Slotermeer slechts 38%). Zeeburg werkt ook integraler: de handhavers en de toezichthouders maken deel uit van dezelfde dienst en stemmen hun activiteiten daardoor beter af. De handhavers in Zeeburg zijn hoger opgeleid dan hun collega's in de andere twee stadsdelen. Daarnaast zag de rekenkamer door met de handhavers 'mee te lopen' dat de handhavers in Zeeburg meer 'een-er-op-af-mentaliteit' hebben.

Aanbevelingen

De rekenkamer deed 20 aanbevelingen voor verbetering, waarvan de dagelijks besturen van de drie stadsdelen de meeste overnemen. Voor de uitvoering van de aanbevelingen willen de dagelijks besturen wachten tot na de fusie van stadsdelen in 2010. De rekenkamer beveelt de stadsdelen aan hierop niet te wachten.